

LATVIEŠU TAUTAS FOLKLORA

TICĒJUMI

Ja dod labdienu vai saka ardievu un nenovelk cimdu, tad paliks veca meita (puisis).
/Latviešu tautas ticējumi. Padomi meitām. no Pētera Šmita vākuma/

Ja noliekot pagalvē cimdus tā, ka īkšķi stāv viens pret otru, tad varot gadīties, ka cimdi būs no rīta nolikti otrādi. Tādā gadījumā brūtgāns (vai brūte) esot ar mieru precēties.

/Latviešu tautas ticējumi. Padomi puisiem. No Pētera Šmita vākuma/

4584. Cimdi jāada vasarā, jo vasarā adīti cimdi ir silti un mīksti.

/S. Laže, Meirāni./

4585. Adot jaunus cimdus, pēc katras apadītas kārtas jāpārmet pār cimdu krusts, tad cimdus valkājot būs laimīgs un visu mūžu nevajadzēs raudāt.

/A. Šķēre, Brukna./

4586. Vecā mēnesī nevar jaunus cimdus mazgāt, tad nobālē un laiž vēju cauri.

/K. Zilbers, Meņģele./

4587. Nedrīkst cimdā degunu slaucīt. Kas cimdā slauka degunu, nepaliek bagāts.

/J. Andriņš, Taurkalns./

4588. Ar cimdu nevar roku dot, tad atdod otram savu laimi. */A. Tidriķe, Pabažu jūrmala./*

4599. Ja sapnī redz cimdus, tad dabū ar kādu iepazīties. */J. Johansone, Rīga./*

4600. Ja sapnī redz sev rokā melnus cimdus, tad kāds mājā mirs. */P. Š., Rīga.*

Ar zeķēm un **cimdiem** otram nedrīkst sist, tad aitām nav vilnas.

Kad raibus **cimdus** liek uz galda, tad aitām raibi jēri.

Kad **cmdā** zirņus nēsā, dzimst raibi jēri.

MĪKLAS

Maza, maza aitiņa, viena pati kājiņa. /Dūrainis/

Raiba aitiņa, astīte sānos. /Dūrainis/

Pelēka gotiņa, astīte sānos. /Dūrainis/

Balta aitiņa, piecas astītes. /Pirkstaini cimdi/

Mazs, mazs vīriņš, piecas kājas. /Pirkstaini cimdi/

Divi mazi jēriņi, katram piecas kājiņas. /Pirkstaini cimdi/

Piecas alas vienā caurumā. /Pirkstains cimds/

Pieci pirksti, bet ne roka. /Pirkstaini cimdi/

Kas tā par māju – piecas durvis, neviena loga? /Pirkstaini cimdi/

Pieci šķūņi, vieni vārti. /Pirkstaini cimdi/

Piecas muižas, visās piecās vieni vārti ved, katrā muižā pa kungam sēd. /Pirkstaini cimdi/

Pieci kungi, pa vienām durvīm ieiet, pa vienām iziet. /Roka un cimds/

Pieci baļķi ēku cel. Visi pieci atliekas. /Adāmās adatas/

Četri brāļi māju taisa, viens iet apkārt mērīdams. /Adīšana/

TEICIENI, SAKĀMVĀRDI

Cimdi paši kaktā adās.

Kā cimdiem taisīts.

Kāds cimds, tāda roka.

Kā cimds ar roku.

Ar cimdiem kaķis peli neķer.

TAUTAS DZIESMAS

7239-0

Es adīju raibus cimdus,
Bērziņā lūkojot;
Cik lapiņu bērziņā,
Tik raibumu cimdiņā.

[LD 7891-1]

Trīs gadiņi ganos gāju,
Trīs pūriņi piedarīju:
Vienā cimdi, otrā zeķes,
Trešā baltas vilnainītes.

[LD 15755-0]

Kur tu biji, bāleliņi,
Raibi cimdi rociņā?
– Es dabūju raibus cimdus,
Raibu cimdu adītāju.

7262-1

Es cimdiņu neadīju
Bez sarkana dzīporiņa:
Sarkanais dzīporiņš
Mirdzināja pūriņā.

7259-1

Es cimdiņus noadīju
Dzeltaniem dzīpariem:
Būs cimdiņu valkātājs
Dzeltaniem matiņiem.

7249-0

Es savam mīļajam
Sila ziedu cimdus adu,
Lai viņš mani tā mīlēja,
Kā bitīte sila ziedu.

7248-2

Es savam mīļākam
Raibus cimdus noadīju;
Vidu liku sav' sirsniņu,
Apkārt Rīgas dzīpariņu.

7213-0

Adīt adu raibus cimdus,
Ne tos adu bāliņam,
Adu tautu dēliņam
Par vaiņaga ņēmumiņu.

7204-0

Adi, adi, tautas meita,
Man būs tavis adumiņš,
Visgreznie balti cimdi
Būs manā rociņā.

7215-0

Adīt adu raibus cimdus,
Ne tos došu bāliņam,
Tos es došu tautiešam
Par kumeļa seglojumu.

7207-0

Adi cimdus, adītāja,
Raksti cimdus, rakstītāja,
Vedīs tautas adītāju,
Rakstītāju kunga dēls.

[LD 32002-0]

Es pazinu sav' bāliņu,
Kara vidāi līgojot:
Man' adīti raibi cimdi,
Mans rakstīts nēzdodziņš.

7232-0

Brālītim cimdus adu
Salasītus dzīpariņus;
Tautietim noadīju
Bodē pirktus dzīpariņus.

7317-0

Visas meitas vīra grib,
Nemāk cimdu noadīt.
Adat, meitas, cimdus, zeķes,
Tad jūs vīru dabūsiet.

7284-3

Šķīrās man, kas šķīrās,
šķīrās cimdu adīšana:
Trīs gadiņi vienu cimdu
Kā līgot nolīgoju.

7298-0

Pirkstainiekus vien adīju,
Tautu dēla gaidīdama.
Simtu pāru pieadīju,
Neviens mani neprecēja.

7283-1

Krusta māte man iedeva
Treju aunu pautu villu;
Iedodama piesacīja:
Adi cimdus tautiešam.

7208-0

Adi cimdus, tautu meita,
Neaud baltu vilnanišu;
Jau tu pati gana zini,
Daudz ir manu bāleliņu.

7218-0

Adu cimdus, adu zeķes,
Neb es adu brālītim:
Brālītim cimdi, zeķes
Tautu meitas pūriņā.

25455-1

Vai, vai, tautu meita,
Tavi cimdi auksti bija!
Vaj tu biji adījusī,
Uz akmeņa sēdēdama?

7202-0

Cūkactiņas, avinragi,
Tie meitām lēti raksti.
- Visi raksti gana lēti,
Meitas pašas nemācēja.

21589-0

Cūkas vien ganījusī,
Cūku rakstus adījusī;
Kad būt' gājsi govganôs,
Tad būt' raibi ielociņi.

7224-0

Adu cimdus kulainīšus,
Kunga dēla negaidīju;
Kas gaidīja kunga dēla,
Lai adīja pirkstainiekus.

7268-1

Es cimdiņu noadīju,
Pie rociņš mērīdama;
Es puisītī nolūkoju,
Garam vien aiziedama.

[LD 15558-1]

Raibi cimdi kā dzenīši
Tautu dēla rociņās.
Tie cimdiņi mana pūra, –
Kur tu jēmi, kas tev deva?
Tos māmiņa iedevuse
Par znotiņu turēdama.

7263-0

Es cimdiņu neadīju
Bez smalkiem dzīpariem,
Lai varēju roku sniegt
Staltam tēva dēliņam.

7240-0

Es adīju raibus cimdus,
Deviņiem kamoliem;
Kam adīju, tam netika,
Pati gauži noraudāju.

7280-0

Kam adīju raibus cimdus,
Ka nav daiļa nēsātāja?
Gan es pate iznēsāšu,
Malt iedama maltuvē.

7210-0

Adīt adu raibus cimdus,
Kam tie būs, kam nebūs?
Vai būs krusta nesājam,
Vai kapiņa racējam.

PASAKA

Dzīvoja sirms vecītis. Reiz aukstā ziemā viņš brauca uz mežu pēc malkas. Vecītim iegribējās aizdegt pīpīti. Cikām viņš azotē meklēja pīpi, tabaku un šķiltavas, tikām pazaudēja vienu cimdiņu.

Mušā, bēgdama no aukstuma, ierauga cimdiņu, ieskrien iekšā un sāk no prieka dancot.

Pelīte, bēgdama no aukstuma, pieskrien pie cimdiņa un jautā: „Kas te cimdiņā danco?”

„Es, pati mušu ķēniņiene. Bet kas tu esi?”

„Es esmu pelīte pīkstīte. Laid mani pasildīties!”

„Nu lien un sildies!”

Pelīte ielien cimdā, un abas ar mušu sāk dancot.

Zaķītis, bēgdams no aukstuma, ierauga cimdiņu, skrien klāt un jautā:

„Kas tai cimdiņā danco?”

Un abas dancotājas atsaka: „Es, muša ķēniņiene, pelīte pīkstīte. Bet kas tu tāds?”

„Es esmu zaķītis baltlīpītis. Ielaidiet mani pasildīties!”

„Labi, lien un sildies!”

Zaķītis ielien cimdā, un nu sāk visi trīs dancot.

Vilks, bēgdams no aukstuma, ierauga cimdiņu un jautā: „Kas tai cimdiņā danco?”

„Es, muša ķēniņiene, pelīte pīkstīte, zaķītis baltlīpītis. Bet kas tu tāds esi?”

„Es esmu vilks strupausis. Ielaidiet mani pasildīties!”

„Labi, lien un sildies!”

Vilks ielien cimdiņā, un nu sāk visi četratā dancot.

Lācis, bēgdams no aukstuma, atrod cimdiņu un jautā: „Kas tur tai cimdiņā danco?”

„Es, muša ķēniņiene, pelīte pīkstīte, zaķītis baltlīpītis, vilciņš strupausītis. Bet kas tu tāds esi?”

„Es – pats lielais pinka. Laidiet mani pasildīties!”

„Labi, lien un sildies!”

Lācis ielien cimdiņā, un nu visi piecatā sāk pa cimdiņu dancot.

Kur bijis, kur ne, atskrien gailis un aizdziedas: „Kikerigū!”

Dancotāji nobīstas, un visi sāk ar spēku lauzties no cimdiņa ārā. Muša dodas uz ķēniņa pili, pelīte uz kartupeļu pagrabu, zaķītis auzās, vilks krūmos, lācis mežā.

Skriedami saplēš vecīša cimdiņu. Un tā vecītis līdz šai dienai staigā ar vienu cimdiņu.